

Kind

- Wat versta je onder een(taal)begaafd kind?
- Hoe selecteer je de kinderen die voor het werken met plusmateriaal in aanmerking komen?
- Weet je wat het kind nodig heeft om tot leren te komen?
- Waaruit blijkt dat het (taal)begaafde kind tot nu toe te weinig tot leren is gebracht?
- In hoeverre ben je met het kind in gesprek over leren?
- Kun je voor jezelf formuleren welke leerprestaties je van deze kinderen verwacht?
- Bespreek je jouw verwachtingen met de kinderen?

Materiaal

- Ben je tevreden over het huidige plusmateriaal?
- Wat voor eisen stel je aan plusmateriaal?
- In hoeverre daagt het plusmateriaal de kinderen uit?
- In hoeverre draagt het plusmateriaal bij aan het tot leren brengen van de kinderen?
- Hoe kun je het plusmateriaal dat je voorhanden hebt optimaliseren zodat je het wel in kunt zetten?

In gesprek over onderwijs aan (taal)begaafde kinderen

Leerkrachthandelen

Instructie

- Hoeveel tijd besteed je aan instructie aan (taal)begaafde kinderen?
- Wat voor type instructie geef je?
- Lukt het je de kinderen te activeren/motiveren voor het onderwerp, de werkwijze?

Begeleiding

- In hoeverre lukt het je om de kinderen te begeleiden bij het werken aan plusmateriaal?
- Wat voor type begeleiding geef je? Hoe help je ze op weg?
- Lukt het je om de begeleiding aan te passen aan wat het kind nodig heeft om tot leren te komen?
- Hoe ga jij om met een begeleidingsverzoek/vraag van een kind?
- Lukt het je om zo in het leerproces van de kinderen te duiken dat je hun denkproces kunt volgen en begeleiden?

Beoordeling

- In hoeverre wordt het werken met het plusmateriaal beoordeeld?
- Waarop beoordeel je de kinderen?
- Koppel je je beoordeling aan de vooraf geformuleerde verwachtingen?
- Hoe streng ben je?
- Lukt het je de kinderen stimulerend te beoordelen?

In gesprek over onderwijs aan (taal)begaafde kinderen

Aanvullende informatie

Kind

Een paar uitspraken:

- De ouders zeggen dat hun kind (hoog)begaafd is, maar hij maakt nogal wat fouten hoor!
- Dan zet ik de (hoog)begaafde leerling aan het compacten en verrijken, komt hij nog bij me! Zo begaafd is ie dus niet!
- Zij werkt zo langzaam en komt helemaal niet toe aan de verrijking!

Het feit of een kind al dan niet begaafd is krijgt vaak veel aandacht in het nadenken over onderwijs aan (taal)begaafde kinderen. Wie zijn het? Hoe vind ik ze? Moeten ze worden getest? Selecteer ik alleen op IQ, of op A+ scores, of...?

Er wordt te weinig aandacht besteed aan het nadenken over de rol van de leerkracht in het onderwijs aan deze kinderen. Het is belangrijk om te analyseren wat het kind nodig heeft om tot leren te komen. De leerkracht kan het kind hierover ook zelf aan het woord laten: vaak is het een eye-opener voor leerkrachten dat kinderen, als je het hen rechtstreeks vraagt, heel goed kunnen verwoorden hoe zij het onderwijs ervaren. Op deze manier wordt duidelijk:

- welke doelen kinderen en leerkracht nastreven en naar welk materiaal/project/onderwijs moet worden gezocht;
- welke rol de leerkracht in moet nemen in het leerproces van dit kind.

Leerkrachthandelen

Instructie

Elk kind heeft instructie nodig om tot leren te komen. In de hedendaagse discussies over convergent differentiëren wordt over begaafde kinderen als 'instructie-onafhankelijken' gesproken. Begaafde kinderen hebben inderdaad niet of nauwelijks instructie nodig als het om de basisstof gaat. Die basisstof brengt hen niet tot leren, veel wisten of konden ze immers al! Als we deze kinderen tot leren willen brengen, zullen we dus echt met iets anders moeten komen. Iets dat moeilijker, complexer, abstracter is. Iets waarvoor ze hun hersens in gang moeten zetten. En daar heeft de leerkracht wel degelijk een instructietaak: hij moet prikkelende vragen stellen en soms een korte uitleg geven over het proces of over een stukje inhoud. Uiteraard in interactie met het kind!

Begeleiding

Naast instructie heeft elk kind ook begeleiding nodig. Het is op de eerste plaats belangrijk dat de leerkracht interesse toont voor het leerproces van het kind als hij aan het werk is. Daarnaast komen ook (taal)begaafde kinderen obstakels tegen: ze snappen iets niet of ze komen niet verder. Op die momenten moet een leerkracht het kind begeleiden. Dat kan het beste door niet meteen met een oplossing te komen, maar door vragen te stellen of een tip te geven die het kind helpt om zelf op het goede spoor te komen. Een klein zetje is vaak al genoeg.

Beoordeling

Leerkrachten willen vaak snel een oordeel kunnen geven in termen van goed of fout of houden het bij: 'ze hebben er goed aan gewerkt'. Als leerkracht én kind van tevoren duidelijke verwachtingen hebben uitgesproken over wat er te leren valt aan een opdracht, een project of verrijkingsmateriaal dan is de beoordeling makkelijker te bepalen en te bespreken. De beoordeling voelt dan ook niet als een extra taak, maar vloeit vanzelf voort uit de vooraf uitgesproken verwachtingen en de begeleiding die tijdens het leerproces is geboden. Als meerdere kinderen aan dezelfde opdracht of materialen hebben gewerkt, kan de beoordeling ook gezamenlijk gedaan worden op basis van de vooraf uitgesproken verwachtingen.

Materiaal

In theorie zijn we op zoek naar materiaal dat precies past bij wat het kind nodig heeft om tot leren te komen. Maar dat is niet altijd voorhanden of het voldoet niet altijd aan de wensen. Als materiaal in de ogen van leerkrachten te moeilijk is of teveel begeleiding vraagt, vinden zij het al snel niet geschikt.

Het is daarom aan te bevelen om samen met de leerkracht te kijken welk materiaal beschikbaar is en hoe dit ingezet kan worden, al dan niet met enige aanpassingen. Zoek samen naar uitvoerbare oplossingen en blijf niet hangen in de discussie over de (on)geschiktheid van het materiaal.

Schoolbeleid

Als schoolbegeleider ben je niet alleen in gesprek met de individuele leerkracht, maar wordt je ondersteuning ook gevraagd bij het formuleren van schoolbeleid.

Vaak vragen scholen om een protocol of beleidsplan waarin een gewenste aanpak is vastgelegd. De focus binnen die protocollen of beleidsplannen ligt vaak op de wijze waarop gesignaleerd en gediagnosticeerd wordt, en minder op de uitwerking in de begeleiding bij het leren en de rol die de leerkracht daarbij speelt.

Als we het gedrag van leerkrachten willen beïnvloeden, is het belangrijk dat de leerkrachten ook een leerproces doorlopen. Dat gebeurt als we met hen in gesprek gaan en hen vragenderwijs laten nadenken over hun rol in het leerproces van hun begaafde kinderen. Als leerkrachten die rol in de praktijk gestalte gaan geven, doen zij leerervaringen op. Dat kunnen ervaringen zijn met het signaleren van begaafde kinderen, met het inzetten van specifiek materiaal en het geven van instructie, begeleiding en een beoordeling. Die ervaringen kunnen in het team worden uitgewisseld, geëvalueerd en uitgebouwd.

Daarna kunnen de verschillende aspecten worden vastgelegd in een protocol of beleidsplan, zodat een doorgaande lijn kan ontstaan. Of misschien waren er al zaken vastgelegd: dan kunnen deze op basis van evaluaties aangepast of aangevuld worden. De doorgaande lijn in de begeleiding is een belangrijke voorwaarde voor een ononderbroken ontwikkeling van de (taal)begaafde leerling.

Hopelijk levert deze mindmap een bijdrage aan goed onderwijs voor taalbegaafde leerlingen.

'Als je wilt zoek je naar mogelijkheden, als je niet wilt zoek je naar redenen.'